

SAVET ZA ŠTAMPU

Komisija za žalbe

Br. 38

28.1.2015.godine

Beograd

ZAPISNIK

Sa 37. sednice Komisije za žalbe održane 28.1.2015. sa početkom u 18 sati u prostorijama Saveta za štampu.

Prisutni članovi Komisije: Zoran Ivošević, Petar Jeremić, Ljiljana Smajlović, Stojan Marković, Tamara Skrozza, Vlado Mareš, Ivan Cvejić, Zlatko Čobović, Božo Prelević i Predrag Azdejković.

Odsutni članovi Komisije: Marija Kordić

Ostali prisutni: Ljiljana Đukanović iz advokatske kancelarije Stojković&Prekajski, koja zastupa „Blic“, Stefan Ćurdo iz advokatske kancelarije Boža Prelevića, Dejan Miladinović, zamenik predsednika UO Saveta za štampu i Gordana Novaković, generalna sekretarka Saveta za štampu

Dnevni red:

1. Razmatranje žalbe Marije Maje Nikolić i preduzeća „Špar“ d.o.o. na tekstove objavljenje u dnevnom listu „Blic“

2. Razmatranje žalbe Bebe Kanački na tekstove objavljene u dnevnom listu „Kurir“

3. Razmatranje žalbe Marije Banauh Brusin na tekstove objavljene na portalu „Teleprompter“

4. Razmatranje žalbe portala „Južne vesti“ na tekst objavljen u dnevnom listu „Alo“

5. Razmatranje žalbe Vukašina Obradovića na tekst objavljen u dnevnom listu „Informer“

1. Žalbu Savetu za štampu podnela je Marija Maja Nikolić u svoje ime, u ime preduzeća „Špar“ d.o.o. čiji je generalni direktor, kao i uz saglasnost Duška i Đurice Dankov Vorgić, osnivača preduzeća i autora projekta, navodeći da je „Blic“, serijom tekstova o navodnoj milionskoj prevari koju spremaju, prekršio sve odredbe Kodeksa novinara Srbije. U toku rasprave, Zoran Ivošević je ocenio da postoji nesumnjiv interes javnosti da zna da se sprema nešto što, kako je rekao, liči na slučajeve „Jezde i Dafine“ i slične iz naše „turbo folk ekonomije“ i novinari „Blica“ su opravdano skrenuli pažnju na to. U tom kontekstu, problem sa pretpostavkom nevinosti, na šta se ukazuje u žalbi, gotovo i da ne postoji, jer postupak nije pokrenut da bi novinar morao da sačeka da se završi. Zbog svega toga, rekao je, smatra da je žalba neosnovana, odnosno da „Blic“ nije prekršio Kodeks. Sličnog mišljenja bio je i Petar Jeremić, koji je naglasio da je sasvim opravdano što „Blic“ piše o ovome, jer je imao razloga da pretpostavi da su predstavnici te firme nameravali da građane dovedu u zabludu zluopotrebi, između ostalog, ime „Špar“, te javnost svakako treba sa tim da bude upoznata. Zlatko Čobović je rekao da je saglasan sa ovim ocenama, dodajući da je i logo, a ne samo naziv firme, sasvim sličan austrijskom „Šparu“. Istakao je i da je Maji Nikolić pružena prilika da odgovori na sve što je objavljeno. Jedini problem, po njemu, jeste naslov „Milionska prevara Maje Nikolić“, koji može da se oceni kao kršenje pretpostavke nevinosti. Zoran Ivošević je rekao da prevara nije samo krivično-pravni pojam, već postoji uvek kada neko pokušava da nekoga namerno dovede u zabludu. Božo Prelević je istakao da je „Blic“ naveo deset razloga zbog kojih ocenjuje da je u pitanju prevara. Po njegovom mišljenju, ako neko obećava da će ugovoriti nešto što je nemoguće, tvdi da ima preporuke i franšizu koje nema, to je prevara. On je naveo i da Maja Nikolić nije počinila krivično delo prevare, a da iz spornog naslova to nije najjasnije, te bi u obrazloženju odluke novinarima trebalo skrenuti pažnju da vode računa kada koriste ovakve termine, koji se bi se mogli okvalifikovati kao kršenje pretpostavke nevinosti. Nakon rasprave, Komisija je jednoglasno odličila da „Blic“ nije prekršio Kodeks novinara.

2. Žalbu Savetu za štampu podnela je Beba Kanački zbog teksova u okviru kojih je „Kurir“ upotrebio i snimke sa društvenih mreža, na kojima ona razgovara sa pacijentima psihijatrijske bolnice, odnosno, kako je navedno u tekstu, „sprda se sa njima“. Reč je snimcima starim oko šest godina,

koji nikada nisu emitovani na televiziji za koju su napravljeni, a koji su i sa društvenih mreža uklonjeni nakon što je podnela krivičnu prijavu protiv nepoznate osobe koja ih je postavila. U toku diskusije deo članova Komisije obrazložio je svoje mišljenje da Kodeks u ovom slučaju nije prekršen time da je „Kurir“ samo preuzeo nešto što je već objavljeno na društvenim mrežama. „Ako je taj materijal dostupan svima, dostupan je i 'Kuriru'“, ocenio je Zoran Ivošević. Po mišljenju Tamare Skrozza, ono što je na društvenoj mreži u javnom je prostoru iz kojeg može da uzima ko šta hoće. Osim toga, jeste u javnom interesu da se to objavi, jer je ono što je ona radila u bolnici bruka za novinarstvo, rekla je Skrozza i dodala da je Beba Kanački imala priliku da odgovori na sve što je objavljeno. Predrag Azdejković takođe je ocenio da je skandalozan način na koji Beba Kanački razgovara sa pacijentima i da postoji interes javnosti da se o tome priča, da se zna da je neko iz bolnice to dozvolio, kao i ko su portparoli u Srbiji. To da li je snimak ukraden i da li postoji saglasnost autora za objavljivanje je, kako je rekao, potpuno nebitno. Ljiljana Smajlović, Petar Jeremić, Stojan Marković i Božo Prelević imali su sasvim suprotno mišljenje, tvrdeći da je Kodeks prekršen. Marković je naveo da je reč o sirovom materijalu koji nikada nije emitovan, a koji je dostupnim učinio upravo „Kurir“. Kako je objasnio, za društvene mreže ne važe novinarski kodeksi, ali to nikako ne znači da mediji mogu, bez ikakve odgovornosti, da sa njih preuzimaju šta hoće. Ljiljana Smajlović je istakla da su mediji odgovorni za svoju uređivačku politiku, i da je potpuno nebitno da li je to prethodno objavio još neko. Prema tome, „Kurir“ je odgovoran za to što je snimak učinio javnim i „Kurir“ je prekršio Kodeks. „Kurir“ se, po njenom mišljenju, sprda sa pacijentima istovremeno se licemerno pretvarajući da se zgražava nad onim što je Beba Kanački snimila. Petar Jeremić je rekao da je „Kurir“ mogao da obradi ovu temu i bez objavljivanja fotografija i snimaka pacijenta, a ne da nešto što je možda video samo mali broj ljudi na nečijem privatnom nalogu na Fejsbuku učini dostupnim svima. On je dodao da se afera pravi od nečega što je snimljeno pre šest godina i da je verovatno cilj da se diskredituje portparolka bolnice. Božo Prelević je ocenio da je pitanje odgovornosti za objavljivanje snimaka sa društvenih mreža dosta komplikovano, ali da veruje da je u ovom slučaju Kodeks prekršen, te da se novinarima mora skrenuti pažnja da vode računa o tome šta prenose i da li tim sadržajem krše Kodeks. Nakon rasprave, „za“ odluku da je Kodeks prekršen glasala su četiri člana Komisije, tri su bila „protiv“, dok su tri ostala uzdržana, tako da nije bilo neophodne dvotrećinske većine ni za jednu odluku.

3. Marija Banauh Brusin, socijalna radnica u zemunskom odeljenju Gradskog centra za socijalni rad Beograd, podnela je žalbu zbog tekstova u okviru kojih je objavljen i snimak, koji je tajno snimila majka koja je tražila da se ocu njenog deteta oduzme roditeljsko pravo, navodeći da su prekršene i brojne druge odredbe Kodeksa. U toku rasprave, Zoran Ivošević je rekao da u ovom slučaju ne smatra da je bilo kakav problem to što je ročište tajno snimljeno i da razume zašto se majka odlučila na tako nešto. On je naveo da je to svakako trebalo objaviti jer javnost ima pravo da zna da se u Centru za socijalni rad dešava nešto što ne sme da se radi – da neko vodi postupak koji je dodeljen drugoj osobi i koja na kraju potpisuje dokument. Zbog toga, po njegovom mišljenju, nema povrede Kodeksa. Ostali članovi Komisije istakli su, međutim, da Komisija ne može da se bavi radom socijalnih radnika, već načinom na koji je ova tema predstavljena javnosti, a to je, po njihovom sudu, urađeno na etički neprihvatljiv način. Tamara Skrozza je, tako, ocenila da bi utisak bio sasvim drugačiji da su se u „Teleprompteru“ zaista bavili povredom postupka i propustima u radu Centra za socijalni rad. Umesto toga, oni se, ničim utemeljeno, bave „razapinjanjem“ jedne žene. Po njenom mišljenju, kao i po mišljenju Ljiljane Smajlović, samo objavljivanje tajnog snimka čak nije ni važno, jer su tekstovi veoma sporni sa stanovišta poštovanja novinarskog kodeksa. Ivan Cvejić je takođe rekao da je priča, koja je mogla da pomogne javnosti da se upozna sa propustima u radu centara za socijalnu rad, loše urađena, tekstovi su jednostrani, uvredljivi, a novinar postavlja čak i psihijatrijske dijagnoze, za koje nije stručan. Za Zlatka Čobovića je najspornije to što novinar uopšte nije zvao Mariju Banauh Brusin, kako bi joj omogućio da odgovori na optužbe. Božo Prelević je naveo da

razume bes majke, ali da nema dovoljno informacija da zna da li je ona u pravu. Novinar je u ovom slučaju samo preneo nešto, što je možda tačno, a možda i nije, nikoga nije zvao i ništa nije proverio. Nakon rasprave, Komisija je sa osam glasova "za", jednim "protiv" i jednim "uzdržanim" odlučila da "Teleprompteru" izrekne javnu opomenu za kršenje Kodeksa.

4. Predrag Blagojević, glavni i odgovorni urednik portala "Južne vesti" naveo je u žalbi Savetu za štampu da je list "Alo", uz neznatne izmene, u celosti prepisao tekst prethodno objavljen na "Južnim vestima". Nije zatražena saglasnost za objavljivanje teksta, a navedeno je da je autor teksta "Alo". Komisija je ocenila da su tekstovi gotovo identični, te da je kao autor teksta u listu "Alo" navedena redakcija tog lista. Kao i u svim prethodnim sličnim slučajevima, članovi Komisije su jednoglasno odlučili da su prekršene odredbe Kodeksa koje se odnose na poštovanje autorstva.

5. Vukašin Obradović, predsednik Nezavisnog udruženja novinara Srbije podneo je žalbu Savetu za štampu, verujući da je „Informer“ objavljivanjem netačne tvrdnje da „ima razumevanja za ubistvo Vučića“, u naslovu na naslovnoj strani lista, prekršio više tačaka Kodeksa, naneo mu profesionalnu i ličnu štetu i ugrozio bezbednost. U toku rasprave, Zlatko Čobović je rekao da je objašnjenje „Informera“ da se u naslovu ne iznosi tvrdnja jer na kraju stoji znak pitanja neprihvatljivo, pošto je potpuno jasno da se čitaocima nedvosmisleno sugerše da Obradović „nema ništa protiv ubistva Vučića“, a na naslovnoj strani čak ni nema tog upitnika. Božo Prelević je naglasio da je u ovom slučaju očigledno reč o „tendencioznom iskrivljavanju“ suštine onoga što je predsednik NUNS-a rekao. I ostali članovi Komisije smatrali su da je „Informer“ ovakvim izveštavanjem prekršio odredbe koje se odnose na istinitost izveštavanja, kao i da naslov nije u skladu sa sadržajem teksta. Komisija je, po okončanju rasprave, jednoglasno odlučila da je „Informer“ perkršio Kodeks i izrekla javnu opomenu.

Sednica je završena u 19.25 sati.

Zapisnik vodila
Gordana Novaković

Predsedavajući
Ivan Cvejić